

IZVJEŠTAJ FINANSIJSKE REVIZIJE

**PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA IZ IZVJEŠTAJA O FINANSIJSKOJ REVIZIJI
KANTONALNOG JAVNOG KOMUNALNOG PREDUZEĆA „GRADSKI SAOBRAĆAJ“ D.O.O. SARAJEVO
ZA 2018. GODINU**

Broj: 01-02-09-11-4-180-9/24

Sarajevo, septembar 2024. godine

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
II.	IZVJEŠTAJ O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA	3
1.	UVOD	3
2.	OCJENA POSTUPANJA PO PREPORUKAMA.....	7
2.1	Realizovane preporuke.....	7
2.2	Djelimično realizovane preporuke.....	8
2.3	Nerealizovane preporuke.....	12
3.	POSTUPANJE SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO	18
4.	DODATNE PREPORUKE	19
5.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	19
6.	PRILOG	25

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Predmet

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je praćenje postupanja po preporukama iz **Izveštaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo za 2018. godinu**, broj: 01-02-09-14-4-2075-6/18, u skladu s članom 13. Zakona o reviziji institucija u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 22/06), Procedurom za praćenje postupanja po preporukama iz izvještaja o finansijskoj reviziji i INTOSAI-jevim Okvirom profesionalnih objava.

Vrhovne revizorske institucije imaju važnu ulogu u praćenju preduzetih mjera subjekta revizije shodno ISSAI-ju 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora. Praćenje je usmjereno na to je li subjekt revizije adekvatno adresirao postavljena pitanja, te se prilikom praćenja razmatraju i šire implikacije.

Odgovornost rukovodstva za postupanje po preporukama

Uprava Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo odgovorna je za pripremu programa provođenja datih preporuka, za provođenje i za izvještavanje o provedbi.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da provedemo praćenje i damo ocjenu i zaključak o postupanju po datim preporukama. Praćenje podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo je li subjekt revizije i u kojoj mjeri preduzeo aktivnosti s ciljem otklanjanja utvrđenih neusklađenosti, slabosti i propusta koji su identifikovani u revizorskom izvještaju.

Meksička deklaracija¹ daje slobodu VRI² da iznose zapažanja i daju preporuke u izvještajima o reviziji. Također, Deklaracijom se nalaže postojanje efektivnih mehanizama za praćenje postupanja po preporukama VRI, odnosno da VRI imaju vlastiti interni sistem praćenja kojim se osigurava da revidirani subjekti na odgovarajući način i propisno odgovore na nalaze i preporuke VRI, kao i one koje utvrdi zakonodavna vlast, neki od njenih odbora/komisija ili upravni odbor revidiranog subjekta.

Shodno INTOSAI-ju P 12 – Vrijednosti i koristi VRI, vrhovne revizorske institucije trebaju imati efektivne mehanizme za praćenje realizacije preporuka, te javno izvještavati o preduzetim mjerama, s ciljem jačanja odgovornosti državnih i javnih organa.

Praćenje uključuje ispitivanje, testiranje i prikupljanje dovoljnih i adekvatnih revizijskih dokaza koji potkrepljuju zaključke iskazane po pitanju postupanja po datim preporukama.

Nezavisni smo od Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, i ispunili smo etičke odgovornosti.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naš zaključak.

¹ INTOSAI-P 10

² VRI – vrhovne revizorske institucije

Zaključak

Na osnovu praćenja postupanja po preporukama iz **Izveštaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo za 2018. godinu** utvrđeno je da je, od ukupno 36 datih preporuka:

- **pet realizovanih preporuka (13,89%);**
- **14 djelimično realizovanih preporuka (38,89%);**
- **17 nerealizovanih preporuka (47,22%).**

KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo sačinilo je i dostavilo Uredu za reviziju institucija u FBiH „Odgovor – informaciju o preduzetim radnjama radi prevazilaženja slabosti, neregularnosti i prekršaja identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2018. godinu“, u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH. **U dostavljenom odgovoru nisu obuhvaćene sve preporuke niti rokovi izvršenja i konkretne aktivnosti koje se planiraju poduzeti na realizaciji svih datih preporuka.**

Provedenim praćenjem je utvrđeno da je od ukupno 36 datih preporuka realizovano samo pet, 14 je djelimično realizovano, a 17 preporuka nije realizovano, što predstavlja nizak stepen implementacije datih preporuka.

Shodno navedenom, zaključeno je da doneseni program mjera nije bio adekvatan i da nisu preduzeti odgovarajući koraci kako bi se date preporuke realizovale, zbog čega je ostalo 17 nerealizovanih i 14 djelimično realizovanih. Preporučujemo donošenje adekvatnog programa mjera, nastavak rada i intenziviranje aktivnosti na realizaciji preostalih preporuka, u cilju jačanja sistema internih kontrola i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

Sarajevo, 30. 9. 2024. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, s. r.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, s. r.

II. IZVJEŠTAJ O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA

1. UVOD

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu: Društvo) za 2018. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o finansijskim izvještajima i negativno mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U izvještaju je dato 36 preporuka s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Društvo je postupilo u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Dostavljen je Odgovor – informacija od 16. 12. 2019. godine o preduzetim radnjama po datim preporukama iz Izvještaja o finansijskoj reviziji u kojem su navedene informacije o poduzetim aktivnostima radi prevazilaženja slabosti i nepravilnosti koje su identifikovane u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2018. godinu. U Odgovoru nisu dostavljene informacije o poduzetim aktivnostima za sve preporuke već samo za dio preporuka, nisu navedeni rokovi izvršenja i konkretne aktivnosti koje se planiraju poduzeti na realizaciji svih datih preporuka, niti je donesen detaljan plan implementacije preporuka.

Praćenjem su obuhvaćene aktivnosti Društva **od datuma Izvještaja finansijske revizije za 2018. godinu do 31. 12. 2023. godine**. Podaci i informacije o aktivnostima preduzetim s ciljem realizacije preporuka, prikupljene su putem Upitnika o postupanju po preporukama (u daljem tekstu: Upitnik), dostavljene dokumentacije, te putem analize važeće regulative relevantne za subjekta.

Subjekti revizije su uz odgovore na Upitnik trebali dostaviti relevantnu dokumentaciju kojom dokazuju odgovore. Ako ih nisu dostavili, smatra se da aktivnosti na realizaciji preporuke nisu preduzete.

Analizom dostavljene dokumentacije, odgovora na Upitnik i informacija dobivenih na osnovu provedenih intervjua izvršena je ocjena postupanja po preporukama, koja je klasifikovana prema sljedećim kategorijama:

- **realizovana preporuka**
- **djelimično realizovana preporuka**
- **nerealizovana preporuka**
- **preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja**

U tabeli je pregled datih preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo za 2018. godinu:

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/ TAČKA
1.	Interne akte usaglasiti s važećim zakonskim propisima i donijeti ostale akte i procedure koje će osigurati nadzor svih procesa poslovanja Društva.	4.
2.	Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i uskladiti je sa realnim potrebama.	4.
3.	Sistem internih kontrola uspostaviti u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	4.
4.	Odbor za reviziju treba da u okviru svojih nadležnosti razmatra izvještaje Odjela za internu reviziju.	4.
5.	Uprava Društva treba da postupa po preporukama Odjela za internu reviziju.	4.
6.	Uspostaviti potpun nadzor nad štampom, prodajom i prodajom karata, a u cilju fer i tačnog iskazivanja prihoda od prodaje karata, kao i sprečavanja eventualnih zloupotreba.	6.1.1.1
7.	Preispitati način iznajmljivanja reklamnog prostora u cilju postizanja najboljih finansijskih efekata za Društvo.	6.1.1.1
8.	Donijeti interni akt koji će definisati normativ potrošnje goriva za sva vozila Društva i dosljedno ga primjenjivati.	6.1.2.1
9.	Propisati obavezu sačinjavanja pisanih izvještaja o utrošenim količinama goriva, odstupanjima potrošnje u odnosu na propisane normative, uzrocima odstupanja, kao i sankcije za slučajeve neopravdanog utroška goriva.	6.1.2.1
10.	Donijeti normativ potrošnje plina za vozila Društva i dosljedno ga primjenjivati.	6.1.2.1
11.	Uskladiti Pravilnik o radu sa odredbama Zakona o radu i Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo.	6.1.2.1
12.	Preispitati opravdanost isplate toplog obroka iznad maksimalno dozvoljenog neoporezivog iznosa, stimulacija na plaće i ostalih primanja, kao i ostalih troškova u vezi s uposlenima, u cilju racionalizacije troškova Društva.	6.1.2.1
13.	Za poslove utvrđene Pravilnikom o radu sa sistematiziranim radnim mjestima, ugovore zaključivati u skladu sa Zakonom o radu.	6.1.2.1
14.	Preispitati opravdanost izdataka za reklamu i sponzorstvo, imajući u vidu negativno poslovanje Društva.	6.1.2.1
15.	Trogorodišnji plan poslovanja sačinjavati u skladu s odredbama člana 23. i 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, na način da sadrži sve propisane elemente i da čini osnovu poslovnih djelatnosti Društva za period na koji se donosi.	7.
16.	Trogorodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu s odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.	7.
17.	Za sredstva koja se duži period iskazuju na sredstvima u pripremi izvršiti test na umanjenje vrijednosti, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i na osnovu toga poduzeti aktivnosti na rješavanju njihovog daljeg statusa.	7.2.1

18.	Na datum bilansa izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.	7.2.1
19.	Intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina.	7.2.1
20.	Zbog realnog iskazivanja zaliha utvrditi neto nadoknadivu vrijednost zaliha materijala i rezervnih dijelova i izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.	7.2.2.1
21.	Utvrditi tačno stanje novčanih sredstava i uskladiti knjigovodstvene i pomoćne evidencije sa podacima o novčanim sredstvima banaka kod kojih se vode računi Društva.	7.2.2.2
22.	Usvojiti računovodstvene politike za potraživanja, prema općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, i dosljedno postupati u skladu s njima.	7.2.2.3
23.	Potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispraviti na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose, a radi fer i tačnog iskazivanja potraživanja i finansijskog rezultata.	7.2.2.3
24.	Uspostaviti evidencije o ročnosti svih potraživanja.	7.2.2.3
25.	Izvršiti usaglašavanje kapitala iskazanog u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru.	7.2.3
26.	Potrebno je da Skupština, Nadzorni odbor i Uprava poduzmu potrebne mjere radi sanacije postojećeg stanja Društva u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju, a radi nastavka daljeg poslovanja.	7.2.3
27.	Poduzeti aktivnosti na izmirenju obaveza za doprinose na isplaćene plaće iz ranijeg perioda, kako je definisano Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, te Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kako se pored redovnih obaveza ne bi plaćale i dodatno utvrđene obaveze za zatezne kamate.	7.2.5.1
28.	Doprinosi na plaće zaposlenima plaćati u skladu članom 11. Zakona o doprinosima i članom 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.	7.2.5.1
29.	Posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih nesreća i opću vodnu naknadu plaćati u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i članom 169. Zakona o vodama.	7.2.5.1
30.	Obaveze PDV-a izmirivati u propisanim rokovima, u skladu sa članom 39. Zakona o porezu na dodatu vrijednost.	7.2.5.1
31.	Poduzeti aktivnosti na izmirivanju obaveza Društva, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.	7.2.5.1
32.	Usaglasiti sve podatke koji se odnose na tužbe po osnovu radnih odnosa koje se vode protiv Društva.	7.2.5.2
33.	Redovni godišnji popis vršiti u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.6
34.	Izvršiti procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu i na osnovu izvršene procjene sačiniti Bilješke uz finansijske izvještaje u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.	7.5

35.	Javne nabavke vršiti primjenom pravilnog postupka nabavke, a postupke provoditi transparentno, na način da se osigura konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom, u skladu sa članovima 3, 15. i 68. Zakona o javnim nabavkama.	8.
36.	Rezervisanja po sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.	9.

2. OCJENA POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

Postupanje po preporukama ocjenjeno je na osnovu provjere prezentirane dokumentacije i datih obrazloženja odgovornih lica, te je za svaku preporuku dat odgovarajući komentar revizora.

2.1 Realizovane preporuke

Kantonalno javno komunalno preduzeće „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo je realizovalo sljedeće preporuke:

Red. br.	PREPORUKA	KOMENTAR REVIZORA
1.	Odbor za reviziju treba da u okviru svojih nadležnosti razmatra izvještaje Odjela za internu reviziju.	Uvidom u Odluke i Zaključke Odbora za reviziju konstatovali smo da je Odbor za reviziju razmatrao i usvajao izvještaje Odjela za internu reviziju.
2.	Preispitati način iznajmljivanja reklamnog prostora u cilju postizanja najboljih finansijskih efekata za Društvo.	Društvo je u maju 2023. godine zaključilo Sporazume sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo o ustupanju prava na reklamno oglašavanje na vozilima javnog prevoza putnika, kao i na stubovima kontaktne mreže, kojima je propisano da će Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo obezbijediti sredstva i provesti postupak javnog poziva za izbor najpovoljnijeg ponuđača za davanje u zakup reklamnih površina, te zaključene ugovore sa najpovoljnijim ponuđačima dostaviti Društvu na postupanje.
3.	Utvrđiti tačno stanje novčanih sredstava i uskladiti knjigovodstvene i pomoćne evidencije sa podacima o novčanim sredstvima banaka kod kojih se vode računi Društva.	Društvu su rješenjima Porezne uprave FBiH iz 2016. godine ograničena prava raspolaganja novčanim sredstvima. U Izvještaju za 2018. godinu konstatovano je da stanje novčanih sredstava prema IOS-u banke nije bilo usaglašeno sa knjigovodstvenim evidencijama. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da je na 31. 12. 2023. godine stanje novčanih sredstava u knjigovodstvenim evidencijama usaglašeno sa stanjima iskazanim na izvodima i IOS-u banke.

<p>4. Doprinosi na plaće zaposlenima plaćati u skladu članom 11. Zakona o doprinosima i članom 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.</p>	<p>Uvidom u analitičke kartice obaveza za doprinose za posmatrani period utvrdili smo da Društvo plaća tekuće obaveze za doprinose na plaće zaposlenima u skladu sa Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa. Sredstva za izmirenje direktnih obaveza obezbjeđuje Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo.</p>
<p>5. Posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih nesreća i opću vodnu naknadu plaćati u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i članom 169. Zakona o vodama.</p>	<p>Uvidom u analitičke kartice obaveza za posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća i opću vodnu naknadu utvrdili smo da je Društvo redovno plaćalo tekuće obaveze u periodu od 2019. do 2023. godine u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i članom 169. Zakona o vodama.</p>

2.2 Djelimično realizovane preporuke

Kantonalno javno komunalno preduzeće „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo je djelimično realizovalo sljedeće preporuke:

Red. br.	PREPORUKA	KOMENTAR REVIZORA
<p>1.</p>	<p>Interne akte usaglasiti s važećim zakonskim propisima i donijeti ostale akte i procedure koje će osigurati nadzor svih procesa poslovanja Društva.</p>	<p>Uprava Društva je 31. 8. 2021. godine, uz prethodnu saglasnost Sindikata komunalne privrede i Sindikata vozača, donijela Odluku o donošenju Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu. Međutim, ostali interni akti, kao što su Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama iz 2007. godine i Pravilnik o nabavci roba, usluga i radova iz 2015. godine, nisu usklađeni sa važećim zakonskim propisima, niti su doneseni interni akti kojima se uređuje procjena rizika i drugi akti kojima se osigurava nadzor svih procesa poslovanja Društva.</p>
<p>2.</p>	<p>Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i uskladiti je sa realnim potrebama.</p>	<p>Na osnovu Odluke Skupštine od 13. 4. 2022. godine i uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo Društvo je donijelo Program konsolidacije poslovanja za period 2022-2024. godine u kojem je konstatovano da je kroz Programe zbrinjavanja preko JU Zavod za zapošljavanje KS penzionisan značajan broj zaposlenih te da kvalifikaciona struktura zaposlenih nije zadovoljavajuća i da nedostaje radnika</p>

	<p>određenih kvalifikacija i profila. Navedeni Program, kao i Sporazum o rješavanju problema u poslovanju koji je zaključen sa Vladom Kantona Sarajevo u 2020. godini, Društvo koristi na prevazilaženju problema u poslovanju. Međutim, aktivnosti na izradi sistematizacije radnih mjesta i njeno usklađivanje sa realnim potrebama nisu okončane.</p>
<p>3. Uprava Društva treba da postupa po preporukama Odjela za internu reviziju.</p>	<p>Uvidom u izvještaje o realizaciji preporuka konstatovali smo da je Uprava za dio preporuka poduzimala aktivnosti po preporukama Odjela za internu reviziju te da je dio preporuka realizovan, kao i da je u toku realizacija pojedinih preporuka. Međutim, za veći broj preporuka je konstatovano da nisu realizovane, odnosno da nisu poduzete aktivnosti na njihovoj realizaciji.</p>
<p>4. Donijeti interni akt koji će definisati normativ potrošnje goriva za sva vozila Društva i dosljedno ga primjenjivati.</p>	<p>Društvo je 18. 2. 2019. godine donijelo Pravilnik o potrošnji goriva u kojem su utvrđeni normativi potrošnje goriva prema tipu vozila (npr. minibusi i autobusi), ali nisu doneseni normativi za svako pojedinačno vozilo kako bi se uspostavio nadzor i praćenje potrošnje goriva po pojedinom vozilu.</p>
<p>5. Propisati obavezu sačinjavanja pisanih izvještaja o utrošenim količinama goriva, odstupanjima potrošnje u odnosu na propisane normative, uzrocima odstupanja, kao i sankcije za slučajeve neopravdanog utroška goriva.</p>	<p>Pravilnikom o potrošnji goriva je propisano da se potrošnja za svako vozilo prati mjesečno, te ukoliko potrošnja za određeno vozilo prelazi granicu dopuštene, pristupa se utvrđivanju razloga veće potrošnje goriva. Društvo sačinjava mjesečne izvještaje o potrošnji goriva u kojima je iskazana prosječna potrošnja po vozilima. Međutim, potrebno je donijeti normative potrošnje goriva za svako pojedinačno vozilo te propisati postupanja u slučaju utvrđenih odstupanja i neopravdanog utroška goriva.</p>
<p>6. Uskladiti Pravilnik o radu sa odredbama Zakona o radu i Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo.</p>	<p>Iz prezentovane dokumentacije utvrdili smo da je Društvo u februaru 2020. godine izvršilo izmjene i dopune Pravilnika o radu iz 2015. godine kojim su usklađene odredbe Pravilnika sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo³. Dostavljen je u ugovor o radu kojim se potvrđuje da je izvršeno usklađivanje ugovora sa Zakonom o radu. Međutim, Društvo nije izvršilo izmjene i dopune Pravilnika o radu nakon donesenih novih kolektivnih ugovora⁴.</p>

³ Sl. novine Kantona Sarajevo br. 41/16 i 43/17

⁴ Sl. novine Kantona Sarajevo br. 4/22 i 12/23

<p>7. Preispitati opravdanost isplate toplog obroka iznad maksimalno dozvoljenog neoporezivog iznosa, stimulacija na plaće i ostalih primanja, kao i ostalih troškova u vezi s uposlenima, u cilju racionalizacije troškova Društva.</p>	<p>Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama ocijenilo ovu preporuku kao realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da je djelimično realizovana.</p> <p>Uvidom u analitičke bruto bilanse utvrdili smo da Društvo nema evidentiranih ostalih primanja radnika, odnosno troškova regresa i jubilarnih nagrada. Međutim, preispitivanje opravdanosti isplate toplog obroka iznad neoporezivog iznosa, stimulacija i ostalih primanja zaposlenih nije dokumentovano, a Društvo i dalje isplaćuje stimulacije. Visina toplog obroka utvrđuje se odlukama Uprave prema kojima je visina toplog obroka tokom posmatranog perioda iznosila 12 KM, što je za 2023. godinu u okviru maksimalno dozvoljenog neoporezivog iznosa.</p>
<p>8. Preispitati opravdanost izdataka za reklamu i sponzorstvo, imajući u vidu negativno poslovanje Društva.</p>	<p>Društvo je ugovorilo saradnju sa Udruženjem „Kupujmo i koristimo domaće“ na način da se uz trošak reklamiranja ostvaruje i prihod od pružanja usluga zakupa reklamnog prostora na vozilima Društva. Ipak, Društvo nije dokumentovalo preispitivanje opravdanosti izdataka za reklamu i sponzorstvo, niti je za usluge reklame i sponzorstva provelo postupak u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama ocijenilo ovu preporuku kao realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da je djelimično realizovana.</p>
<p>9. Intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina.</p>	<p>Uvidom u rješenja nadležnih sudova na rješavanju imovinskopravnih odnosa konstatovali smo da su poduzimane aktivnosti na obezbjeđenju dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina. Međutim, na osnovu izvještaja Komisije za popis zemljišta konstatovali smo da Društvo i dalje za dio nekretnina koje koristi nema dokaze o vlasništvu i uknjižbi. Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama ocijenilo ovu preporuku kao realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da je djelimično realizovana.</p>
<p>10. Uspostaviti evidencije o ročnosti svih potraživanja.</p>	<p>Evidencije o ročnosti su uspostavljene za potraživanja od kupaca, ali ne i za sva potraživanja. U Upitniku o postupanju po preporukama Društvo je navelo da je pregled potraživanja po ročnosti programski riješen u dijelu unosa podataka u finansijskoj operativi, a da su aktivnosti na povezivanju podataka sa knjigovodstvenim evidencijama u toku.</p>

11. Potrebno je da Skupština, Nadzorni odbor i Uprava poduzmu potrebne mjere radi sanacije postojećeg stanja Društva u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju, a radi nastavka daljeg poslovanja.
12. Poduzeti aktivnosti na izmirenju obaveza za doprinose na isplaćene plaće iz ranijeg perioda, kako je definisano Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, te Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kako se pored redovnih obaveza ne bi plaćale i dodatno utvrđene obaveze za zatezne kamate.
13. Poduzeti aktivnosti na izmirivanju obaveza Društva, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.
- Društvo je usvojilo Program konsolidacije poslovanja za period 2022-2024. godine, na osnovu prijedloga Uprave od 16. 3. 2024, koji je prethodno dostavljen Nadzornom odboru na utvrđivanje. Program konsolidacije je donesen Odlukom Skupštine Društva od 13. 4. 2022, na koji je Odlukom od 29. 4. 2022. godine Vlada Kantona Sarajevo dala saglasnost.⁵
- Međutim, iako su poduzete aktivnosti, u finansijskim izvještajima je iskazan ukupni gubitak u iznosu od 274.958.965 KM, dok je gubitak iznad visine kapitala 166.192.103 KM, te konstatujemo da organi upravljanja nisu u potrebnom obimu poduzeli sve potrebne mjere propisane Zakonom o finansijskom poslovanju radi sanacije postojećeg stanja. Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama ocijenilo ovu preporuku kao realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da je djelimično realizovana.
- Društvo je 7. 1. 2022. godine Poreznoj upravi FBiH podnijelo molbu za zaključenje sporazuma o plaćanju duga na 120 rata, odnosno reprogramiranja obaveza po povoljnijim uslovima, uz postojanje mogućnosti otpisa kamata. Rješenjem Porezne uprave FBiH molba je odbijena kao neosnovana, na koje je Društvo uložilo žalbu. Društvo izmiruje obaveze za doprinose u slučajevima penzionisanja radnika putem Programa zbrinjavanja viška radnika. Međutim, Društvo i dalje u svojim evidencijama ima iskazane značajne obaveze po osnovu doprinosa na isplaćene plaće, te je potrebno nastaviti aktivnosti na izmirenju ovih obaveza.
- Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama navelo da se izmirivanje obaveza vrši u skladu sa članom 18. Zakona o finansijskom poslovanju, kojim se propisuje poslovanje u uslovima nelikvidnosti i u skladu sa Rješenjem o ograničenju prava raspolaganja novčanim sredstvima na transakcijskom računu pod kontrolom Porezne uprave FBiH. Uvidom u finansijske izvještaje na 31. 12. 2023. godine konstatovali smo da su kratkoročne obaveze iskazane u iznosu od 242.211.388 KM, dok je kratkoročna imovina iskazana u iznosu od 19.621.499 KM, odnosno da je koeficijent tekuće likvidnosti 0,081, što ukazuje na to da

⁵ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 19/22

	<p>Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati tekuće obaveze. Društvo izmiruje obaveze u skladu sa navedenim Rješenjem Porezne uprave, na način da ima ograničeno pravo raspolaganja novčanim sredstvima budući da se sav gotov novac ostvaren obavljanjem djelatnosti polaže na račun sa kojeg se izvršavaju nalozi za plaćanje javnih prihoda, a ograničenje prava raspolaganja se ne odnosi na porezne obaveze, uplate doprinosa na plaće i izdataka neophodnih za obavljanje osnovne djelatnosti, za čije plaćanje pismenu saglasnost odobrava Porezna uprava FBiH. U Upitniku o postupanju po preporukama Društvo je ocijenilo ovu preporuku kao realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da je djelimično realizovana.</p>
<p>14. Rezervisanja po sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.</p>	<p>Uprava Društva je na 31. 12. 2023. godine donijela Odluku o rezervisanju sredstava po sudskim sporovima i za 2023. godinu je izvršeno rezervisanje za sudske sporove iz radnih odnosa u iznosu od 2.000.000 KM. Međutim, Društvo nije vršilo evidentiranje za rezervisanja po sudskim sporovima na datum bilansa za 2019, 2020, 2021. i 2022. godinu, a evidentirana su samo smanjenja rezervisanja usljed isplata. Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama ocijenilo ovu preporuku kao realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da je djelimično realizovana.</p>

2.3 Nerealizovane preporuke

Kantonalno javno komunalno preduzeće „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo nije realizovalo sljedeće preporuke:

Red. br.	PREPORUKA	KOMENTAR REVIZORA
1.	Sistem internih kontrola uspostaviti u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu je sačinjen i dostavljen Ministarstvu saobraćaja Kantona Sarajevo 2. 2. 2024. godine. Međutim, nije uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola s obzirom na to da nisu usaglašeni postojeći interni akti niti su

	<p>donesena druga interna pravila i procedure koje bi detaljno uredile kontrolno okruženje, procijenile rizike, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, te praćenje i procjenu uspješnosti postavljenih kontrola. Društvo nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH dizajniralo i implementiralo sistem internih kontrola po COSO modelu. Uprava Društva je Odlukom od 4. 3. 2024. godine imenovala radnu grupu za uspostavu sistema finansijskog upravljanja i kontrole.</p>
<p>2. Uspostaviti potpun nadzor nad štampom, predajom i prodajom karata, a u cilju fer i tačnog iskazivanja prihoda od prodaje karata, kao i sprečavanja eventualnih zloupotreba.</p>	<p>Društvo je dostavilo Odluku o formiranju Komisije za prijem i poništenje kupona i karata, koja svoje zadatke obavlja u skladu sa Uputstvom o voznim kartama. Dostavljene su i izmjene i dopune Odluke kojima se vrši izmjena članova Komisije, ali nije dostavljeno Uputstvo i ostala relevantna dokumentacija kako bi se utvrdilo da li su poduzete sve potrebne aktivnosti na uspostavljanju potpunog nadzora nad štampom, predajom i prodajom karata. Uvidom u zapisnike Komisije za primopredaju magnetnih traka o brojanju i primopredaji nekodiranih magnetnih karata iz decembra 2019, 2020, 2021, 2022. i 2023. godine, utvrdili smo da niti jedan zapisnik nije potpisao predsjednik Komisije, već samo pojedini članovi Komisije. Također, Elaboratom o popisu imovine i obaveza na 31. 12. 2023. godine, Centralna inventurna komisija je zaključkom konstatovala da određeni broj radnika nije pristupio škontraciji prilikom popisa i da je potrebno pokrenuti predviđene disciplinske mjere. U Upitniku o postupanju po preporukama Društvo je navelo da je preporuka djelimično realizovana. Međutim, na osnovu navedenog konstatujemo da nije realizovana.</p>
<p>3. Donijeti normativ potrošnje plina za vozila Društva i dosljedno ga primjenjivati.</p>	<p>Društvo nije donijelo normativ potrošnje plina za vozila. U Upitniku o postupanju po preporukama Društvo je navelo da je u toku formiranje radne grupe za izradu normativa potrošnje plina.</p>
<p>4. Za poslove utvrđene Pravilnikom o radu sa sistematiziranim radnim mjestima, ugovore zaključivati u skladu sa Zakonom o radu.</p>	<p>Društvo je ovu preporuku ocijenilo kao djelimično realizovanu jer se radnici ne angažuju po ugovoru o djelu, a ugovori o djelu zaključuju se uz prethodnu saglasnost resornog ministarstva. Uvidom u prezentovanu</p>

	<p>dokumentaciju utvrdili smo da je Društvo tokom posmatranog perioda zaključivalo ugovore o djelu najvećim dijelom za angažovanje fizičkih lica na poslovima dezinfekcije kruga preduzeća i vozila, poslove sanacije najkritičnije dionice pruge sa žlijebnim šinama i čišćenje stajališta, čišćenja korova duž tramvajske pruge itd. Uvidom u pojedinačne zaključene ugovore za poslove dezinfekcije kruga preduzeća i vozila utvrdili smo da je Društvo zaključivalo više ugovora o djelu sa istim osobama tokom dužeg perioda u kontinuitetu, uz prekide između zaključenih ugovora od nekoliko dana (npr. u 2023. godini sa jednom osobom zaključena su četiri ugovora za iste poslove, i to za periode od 10. 3. do 9. 6. 2023; od 14. 6. do 14. 7. 2023; od 18. 7. do 18. 10. 2023; od 25. 10. 2023. do 25. 1. 2024. godine). Iz navedenog proizlazi da Društvo nije realizovalo navedenu preporuku budući da je zaključivalo ugovore o djelu za poslove koji su se obavljali u kontinuitetu.</p>
<p>5. Trogodišnji plan poslovanja sačinjavati u skladu s odredbama člana 23. i 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, na način da sadrži sve propisane elemente i da čini osnovu poslovnih djelatnosti Društva za period na koji se donosi.</p>	<p>U Upitniku o postupanju po preporukama Društvo je navelo da je u postupku restrukturiranja, a da se poslovanje odvija pod nadzorom Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo. Navedeno je i da je Društvo sačinilo Program konsolidacije poslovanja za period 2022-2024. godine, a aktivnosti na izradi plana poslovanja za period 2024-2026. godine su u toku. Društvo nije sačinilo trogodišnji plan poslovanja koji čini osnov poslovnih aktivnosti za period na koji se odnosi.</p>
<p>6. Trogodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu s odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.</p>	<p>U Upitniku o postupanju po preporukama Društvo je navelo da su u toku aktivnosti na izradi plana poslovanja za period 2024-2026. godine, te da će nakon donošenja on biti dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH. Društvo nije sačinilo niti dostavilo trogodišnji plan poslovanja Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu s odredbama Zakona o javnim preduzećima u FBiH.</p>
<p>7. Za sredstva koja se duži period iskazuju na sredstvima u pripremi izvršiti test na umanjenje vrijednosti, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i na osnovu toga poduzeti aktivnosti na rješavanju njihovog daljeg statusa.</p>	<p>Za imovinu koja se duži period iskazuje na materijalnoj imovini u pripremi, na 31. 12. 2023. godine iskazanoj u iznosu od 4.912.669 KM, Društvo nije vršilo test na umanjenje vrijednosti, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za materijalnu imovinu u pripremi u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.</p>

<p>8. Na datum bilansa izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.</p>	<p>Društvo nije vršilo ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Također, članovima 27. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH propisano je da su subjekti od javnog interesa obavezni, po potrebi i u situacijama kada to zahtijevaju MRS/MSFI, izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine, obaveza i/ili kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvještaj o izvršenoj procjeni učiniti javno dostupnim, dok je MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 51, propisano da je potrebno preispitati ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe imovine barem jednom na kraju svake finansijske godine.</p>
<p>9. Zbog realnog iskazivanja zaliha utvrditi neto nadoknadivu vrijednost zaliha materijala i rezervnih dijelova i izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.</p>	<p>Vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha materijala i rezervnih dijelova Društvo ne vrši u skladu s MRS-om 2 – Zalihe. U Upitniku o postupanju po preporukama navelo je da zalihe nisu vrednovane prema zahtjevima MRS-a 2 jer se radi o zalihama koje su nabavljene u ranijim periodima, koje se ne mogu naći na tržištu, a neophodne su za neometano odvijanje saobraćaja uzimajući u obzir starost vozila. Konstatujemo da navedeni razlozi ne mogu biti osnov za neprimjenjivanje, odnosno utvrđivanje neto nadoknadive vrijednosti zaliha materijala i rezervnih dijelova u skladu s MRS-om 2 – Zalihe, i da nisu realno iskazane na datum bilansa.</p>
<p>10. Usvojiti računovodstvene politike za potraživanja, prema općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, i dosljedno postupati u skladu s njima.</p>	<p>Društvo nije uskladilo Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama sa Zakonom o računovodstvu i reviziji,⁶ niti su računovodstvene politike za potraživanja usklađene prema općeprihvaćenim računovodstvenim načelima. S obzirom na navedeno, nije osigurano ni dosljedno postupanje u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima.</p>
<p>11. Potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispraviti na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose, a radi fer i tačnog iskazivanja potraživanja i finansijskog rezultata.</p>	<p>Društvo ne vrši dosljedno ispravku vrijednosti potraživanja starijih od godine dana na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose. Uvidom u analitičke bruto bilanse konstatovali smo da je u 2019. godini evidentirana ispravka</p>

⁶ „Sl. novine FBiH“, broj 15/21

	<p>vrijednosti u iznosu od 34.920 KM, u 2020. godini u iznosu od 6.968 KM, dok za 2021, 2022. i 2023. godinu nije evidentirana ispravka vrijednosti. Potraživanja od kupaca su iskazana u iznosu od 3.606.717 KM, od kojih su sumnjiva i sporna potraživanja 853.317 KM, dok je ispravka vrijednosti iskazana u iznosu od 86.909 KM.</p>
<p>12. Izvršiti usaglašavanje kapitala iskazanog u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru.</p>	<p>Iako je Društvo u Upitniku o postupanju po preporukama navelo da je preporuka neprovodiva jer zavisi isključivo od Kantona Sarajevo kao osnivača, koji je Odlukom o proglašenju općeg dobra i prirodnog bogatstva dijelova preduzeća kojim upravlja Društvo i izuzimanju iz početnog bilansa i programa privatizacije⁷ od juna 2021. godine proglasio dijelove preduzeća kojim upravlja Društvo kao prirodno bogatstvo i dobro u općoj upotrebi, konstatujemo da nije izvršeno usaglašavanje kapitala iskazanog u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru.</p>
<p>13. Obaveze PDV-a izmirivati u propisanim rokovima, u skladu sa članom 39. Zakona o porezu na dodatu vrijednost.</p>	<p>Društvo je 2020. godine Upravi za indirektno oporezivanje uputilo zahtjev za plaćanje duga na rate, koji je rješenjem odbačen, a postupak naplate će se nastaviti u skladu sa izdatim nalozima za prinudnu naplatu. Društvo je ovu preporuku ocijenilo kao djelimično realizovanu te u obrazloženju, između ostalog, navelo da je planirano pokretanje aktivnosti na ponovnom dostavljanju zahtjeva za reprogramiranje duga na period od pet godina. Na osnovu prezentovane dokumentacije obaveze za PDV na 31. 12. 2023. godine iskazane su u iznosu od 41.166.899 KM. Društvo ne izmiruje obaveze za PDV, već se kroz postupak prinudne naplate samo izmiruju obaveze za obračunate kamate i troškovi prinudne naplate, dok glavni dug i dalje raste i na koji se obračunavaju kamate, zbog čega konstatujemo da preporuka nije realizovana.</p>
<p>14. Usaglasiti sve podatke koji se odnose na tužbe po osnovu radnih odnosa koje se vode protiv Društva.</p>	<p>Usaglašavanje podataka koji se odnose na tužbe po osnovu radnih odnosa koje se vode protiv Društva se odnosilo na usaglašavanje procijenjenog iznosa rezervisanja po tužbama iz radnih odnosa sa iznosom rezervisanja koji je evidentiran na osnovu odluke Društva. Društvo je na osnovu Odluke Uprave 31. 12. 2023. godine izvršilo rezervisanja za sudske sporove iz</p>

⁷ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 25/21

	<p>radnih odnosa u iznosu od 2.000.000 KM, a ukupna rezervisanja za sudske sporove su iskazana u iznosu od 9.168.277 KM. Uvidom u izvještaje i informacije pravne službe o procjeni ishoda utvrdili smo da se značajno razlikuju evidentirani i procijenjeni iznosi. S obzirom na to da je tokom 2024, odnosno do 19. 6. 2024. godine izvršeno tužbenih postupaka u iznosu od 8.225.215 KM, a da se do kraja 2024. godine očekuje izvršenje postupaka u iznosu od 6.340.000 KM, ne možemo potvrditi da su procijenjeni i evidentirani iznosi usaglašeni. Stoga konstatujemo da preporuka nije realizovana.</p>
<p>15. Redovni godišnji popis vršiti u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p>	<p>Uvidom u elaborate o popisu konstatovali smo da je popis izvršen u skladu sa Pravilnikom o inventarisanju iz 2006. godine koji nije usklađen sa Zakonom o računovodstvu i reviziji iz 2021. godine. Također, na osnovu prezentovanih elaborata konstatovali smo da popisom nisu obuhvaćene pojedine pozicije u finansijskim izvještajima, kao što su materijalna imovina u pripremi koja je iskazana u iznosu od 4.912.669 KM na 31. 12. 2023. godine, i ulaganja u investicijske nekretnine u iznosu od 452.060 KM na 31. 12. 2023. godine. Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama ocijenilo ovu preporuku kao djelimično realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da nije realizovana.</p>
<p>16. Izvršiti procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu i na osnovu izvršene procjene sačiniti Bilješke uz finansijske izvještaje u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.</p>	<p>Uvidom u finansijske izvještaje konstatovali smo da Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu niti su Bilješke uz finansijske izvještaje sačinjene u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. S obzirom na navedeno, konstatujemo da preporuka nije realizovana.</p>
<p>17. Javne nabavke vršiti primjenom pravilnog postupka nabavke, a postupke provoditi transparentno, na način da se osigura konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom, u skladu sa članovima 3, 15. i 68. Zakona o javnim nabavkama.</p>	<p>Postupak nabavki Društva uređen je Pravilnikom o nabavci roba, usluga i radova iz 2015. godine i nije usklađen sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama iz 2022. godine.⁸ Društvo je za usluge reklame i sponzorstva u periodu od 2019. do 2023. godine zaključivalo više ugovora o poslovnoj saradnji bez</p>

⁸ „Sl. glasnik BiH“, broj 59/22

provođenja postupka nabavke usluga u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i nije osigurana aktivna i pravična konkurencija s ciljem najefikasnijeg trošenja javnih sredstava. Uvidom u preglede provedenih postupaka za posmatrani period utvrdili smo da je Društvo i dalje provodilo konkurentne postupke za srodne predmete nabavki (rezervni dijelovi za vozila) i zaključivalo ugovore/okvirne sporazume većinom sa istim dobavljačem. Također, rješenjima Ureda za žalbe utvrđeni su i slučajevi pogrešnog evaluiranja i ocjene ponuda, neusklađenosti tenderske dokumentacije sa Zakonom, nakon čega su određeni postupci poništeni. Društvo je u Upitniku o postupanju po preporukama ocijenilo ovu preporuku kao realizovanu, ali zbog navedenog konstatujemo da nije realizovana.

Na osnovu izvršenog praćenja konstatovano je da je, od ukupno 36 datih preporuka:

- pet realizovanih preporuka (13,89%);
- 14 djelimično realizovanih preporuka (38,89%);
- 17 nerealizovanih preporuka (47,22%).

U Prilogu ovog Izvještaja nalazi se Upitnik o postupanju u kojem je Društvo dalo ocjenu i komentar za svaku preporuku. Društvo je ocijenilo da je realizovalo 12 preporuka, 11 djelimično, 12 da nije realizovalo i jedna preporuka je ocijenjena kao neprovodiva.

Na osnovu provedenog praćenja postupanja po preporukama utvrdili smo da se ocjene revizora o postupanju po preporukama značajno razlikuju od ocjene Društva. Zaključci revizora zasnivaju se na dostavljenoj dokumentaciji i revizorskim dokazima, i za svaku ocjenu dat je odgovarajući komentar.

3. POSTUPANJE SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Društvo je registrovano za prevoz putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju putem tramvajskog, trolejbuskog, autobusnog i minibusnog saobraćaja. Pored osnovne djelatnosti, bavi se i popravkom i održavanjem vozila, električnih strojeva i uređaja, održavanjem pruge, tehničkim pregledom vozila, štampanjem karata i obrazaca, prodajom karata, pružanjem usluga reklame i ostalim poslovnim djelatnostima propisanih Statutom. Društvo je u 100% vlasništvu Kantona Sarajevo, a Skupštinu čine predsjednik i članovi koji se imenuju na prijedlog Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo, uz saglasnost Vlade Kantona koje potvrđuje Skupština Kantona.

Uvidom u zapisnike sa sjednica utvrdili smo da Skupština Kantona Sarajevo nije razmatrala Izvještaj o finansijskoj reviziji Društva za 2018. godinu od njegovog objavljivanja.

4. DODATNE PREPORUKE

S obzirom na to da je konstatovano da Skupština Kantona Sarajevo nije razmatrala Izvještaj o finansijskoj reviziji za 2018. godinu, te da je praćenjem postupanja po preporukama utvrđeno da je značajan broj djelimično realizovanih i nerealizovanih preporuka, dajemo sljedeće preporuke:

- Skupštini Kantona Sarajevo:
 - *razmotriti Izvještaj o praćenju postupanja po preporukama iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo za 2018. godinu i poduzeti aktivnosti iz svoje nadležnosti u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.*
- Kantonalnom javnom komunalnom preduzeću „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo:
 - *potrebno je da organi upravljanja donesu plan aktivnosti za otklanjanje uočenih nedostataka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Društva za 2018. godinu i osiguraju njegovu implementaciju u cilju realizacije datih preporuka.*

5. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu Društvo je 27. 9. 2024. dostavilo komentar, uz dodatnu dokumentaciju.

Obrazloženja su data na preporuke u vezi sa: usaglašavanjem internih akata sa zakonskim propisima i donošenjem ostalih akata; preispitivanjem sistematizacije; postupanjem po preporukama Odjela za internu reviziju; donošenjem internog akta kojim će se definisati normativ potrošnje goriva; sačinjavanjem pisanih izvještaja o utrošenim količinama goriva, odstupanjima u odnosu na normative i uzrocima odstupanja; usaglašavanjem Pravilnika o radu sa odredbama Zakona o radu i Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo; preispitivanjem opravdanosti isplate toplog obroka iznad maksimalno dozvoljenog neoporezivog iznosa, stimulacija na plaće i ostala primanja; izdacima za reklamu i sponzorstvo; intenziviranjem aktivnosti na obezbjeđenju dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina; poduzimanjem mjera na sanaciji postojećeg stanja u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju; poduzimanjem aktivnosti na izmirenju obaveza za doprinose na isplaćene plaće iz ranijeg perioda; primjenom MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina; uspostavljanjem potpunog nadzora nad štampom, predajom i prodajom karata; sačinjavanjem trogodišnjeg plana poslovanja; dostavljanjem trogodišnjeg plana poslovanja Uredu za reviziju institucija u FBiH; usvajanjem računovodstvenih politika za potraživanja prema općeprihvaćenim načelima; usaglašavanjem kapitala iskazanog u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru; izmirivanjem obaveza za PDV u propisanim rokovima; usaglašavanjem svih podataka koji se odnose na tužbe po osnovu radnih odnosa; vršenjem godišnjeg popisa u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; procjenom sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu i primjenom Zakona o javnim nabavkama.

Za obrazloženja koja nisu prihvaćena jer nisu prezentovane nove činjenice, niti je dostavljena dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza, dajemo sljedeća pojašnjenja:

- u vezi sa usaglašavanjem internih akata sa zakonskim propisima i donošenjem ostalih akata, Društvo je navelo da Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama iz 2007. godine nije usklađen sa Zakonom o računovodstvu i reviziji jer od 2020. godine nema stručne saradnike iz oblasti finansija i računovodstva. Također, navedeno je da su Pravilnikom o nabavci roba, usluga i radova iz 2015. godine definisane sve radnje prije postupka objavljivanja javne nabavke, dok je postupak od obavještenja do zaključenja ugovora propisan Zakonom i podzakonskim aktima, a provođenje postupaka nabavki se vrši u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima. Za donošenje internih akata kojima se uređuje procjena rizika navedeno je da se u kontinuitetu na početku godine definišu rizici u procesima poslovanja, te se putem Odjela interne revizije vrši nadzor.

S obzirom na to da Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama i Pravilnik o nabavci roba, usluga i radova nisu usklađeni sa važećim zakonskim propisima, preporuka je ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na sistematizaciju radnih mjesta i njeno usklađivanje sa realnim potrebama, Društvo je navelo da su Vlada i Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo preuzeli obavezu da urade program restrukturiranja, te da Društvo nije moglo samostalno pokrenuti aktivnost na izradi i usaglašavanju sistematizacije radnih mjesta sa realnim potrebama.

S obzirom na to da nije izvršeno preispitivanje postojeće sistematizacije radnih mjesta sa realnim potrebama, a uzimajući u obzir doneseni Program konsolidacije poslovanja za period 2022-2024. godina, preporuka je ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na postupanje po preporukama Odjela za internu reviziju, Društvo je navelo da je Uprava u okviru mogućnosti postupala po datim preporukama, navodeći da su se preporuke koje se odnose na uplate obaveza prema poreznoj upravi rješavale na nivou osnivača jer Društvo nema mogućnosti iz vlastitih sredstava izvršiti uplate zaostalih obaveza iz prethodnih perioda.

Konstatovali smo da je Uprava za dio preporuka poduzimala aktivnosti po preporukama Odjela za internu reviziju te da je dio preporuka realizovan, kao i da je u toku realizacija pojedinih preporuka. Međutim, s obzirom na to da veći broj preporuka nije realizovan, preporuka je ocijenjena kao djelimično realizovana;

- za donošenje internog akta kojim će se definisati normativ potrošnje goriva za sva vozila i njegovu dosljednu primjenu i sačinjavanje pisanih izvještaja o utrošenim količinama goriva, odstupanjima potrošnje u odnosu na normative, uzroke odstupanja i sankcije za slučajevne neopravdanog utroška goriva, Društvo je navelo da zbog starosti voznog parka nije moguće uraditi normative koji bi bili realni, uzimajući u obzir i ispravnost kilometar sata i karakteristike linija na kojim saobraćaju.

S obzirom na to da je Društvo donijelo Pravilnik o potrošnji goriva u kojem su utvrđeni normativi potrošnje goriva prema tipu vozila, te se sačinjavaju mjesečni izvještaji o potrošnji goriva prema tipu vozila ali ne i za svako pojedinačno vozilo, preporuke su ocijenjene kao djelimično realizovane;

- u vezi sa usaglašavanjem Pravilnika o radu sa odredbama Zakona o radu i Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo, Društvo je navelo da nije moglo donijeti novi pravilnik o radu, čiji je dio sistematizacija radnih mjesta, jer su Vlada i Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo radili na programu restrukturiranju Društva.

S obzirom na to da je Društvo izvršilo usklađivanje Ugovora o radu sa Pravilnikom o radu, ali ne i sa Kolektivnim ugovorom, preporuka je ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na preispitivanje opravdanosti isplate toplog obroka iznad maksimalno dozvoljenog neoporezivog iznosa, stimulacija na plaće i ostala primanja, Društvo je navelo da Sindikat nije saglasan sa smanjenjem iznosa za topli obrok, te da je Društvo opterećeno tužbama radnika po osnovu neprimjenjivanja Kolektivnog ugovora, kao i da, ukoliko bi se iznos smanjio, to bi dovelo do novih tužbi, a postupci na sudu traju po nekoliko godina. Vezano za isplate stimulacija, navedeno je da se poslovi za nepopunjena radna mjesta zbog penzionisanja radnika prebacuju na radnike koji su preostali zbog moratorija na zapošljavanje.

Visina toplog obroka je u većem dijelu revidiranog perioda bila iznad maksimalno dozvoljenog neoporezivog iznosa, te je preporuka ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u vezi sa izdacima za reklamu i sponzorstvo, Društvo je navelo da je Udruženju „Kupujmo i koristimo domaće“ ustupilo reklamni prostor te da Zakon o javnim nabavkama uređuje postupke nabavke roba, usluga i radova.

Društvo je ugovorilo saradnju sa Udruženjem „Kupujmo i koristimo domaće“ na način da se uz trošak reklamiranja ostvaruje i prihod od pružanja usluga zakupa reklamnog prostora na vozilima Društva. Međutim, za usluge reklame i sponzorstva Društvo nije provelo postupak u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, zbog čega je preporuka ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na intenziviranje aktivnosti na obezbjeđenju dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina, Društvo je navelo da je po pitanju uknjižbe imovine ona urađena za zemljište i imovinu koja je u vlasništvu Društva, te da za nekretnine i zemljište koje nisu u vlasništvu, a koje je Društvo koristilo, kao i da se zbog povrata po osnovu sudskih i općinskih odluka uknjižba nije mogla provesti.

Konstatovali smo da je Društvo poduzimalo aktivnosti na obezbjeđenju dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina. Međutim, utvrdili smo da Društvo i dalje za dio nekretnina koje koristi nema dokaze o vlasništvu i uknjižbi, te je preporuka ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u vezi poduzimanja aktivnosti na izmirenju obaveza za doprinose na isplaćene plaće iz ranijeg perioda, kako je definisano Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, te Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, Društvo je navelo da je dug po osnovu doprinosa za isplaćene plaće nastao za period 2009-2016. godine, kada je Porezna Uprava FBiH dozvolila isplatu plaća bez uplate poreza i doprinosa. Navedeno je i da je zbog nepoštovanja Zakona o komunalnoj djelatnosti Društvo pokrenulo tužbe protiv Kantona Sarajevo, nakon čega je Vlada Kantona Sarajevo 2020. godine sa tadašnjom Upravom Društva potpisala Sporazum o rješavanju dugova i isplata tužbi radnika. Navedeno je da Vlada Kantona Sarajevo nije riješila obaveze za poreze i doprinose, kao i obaveze za PDV, a da Društvo od ostvarenog prihoda od pružanja usluga prevoza nije u mogućnosti plaćati obaveze.

S obzirom na to da Društvo izmiruje obaveze za doprinose u slučajevima penzionisanja radnika putem Programa zbrinjavanja viška radnika, te da i dalje u svojim evidencijama ima iskazane značajne obaveze po osnovu doprinosa na isplaćene plaće, preporuka je ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na rezervisanje po sudskim sporovima u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, Društvo je navelo da su rezervisanja vršena na osnovu procjena u odnosu na broj sudskih sporova, perioda za koje su radnici pokrenuli tužbe i nemogućnosti procjene konačnosti odluka.

Društvo je izvršilo rezervisanja po sudskim sporovima iz radnih odnosa za 2023. godinu u iznosu od 2.000.000 KM. Međutim, nije vršilo evidentiranje za rezervisanja po sudskim sporovima na datum bilansa za 2019, 2020, 2021. i 2022. godinu, kada su evidentirana samo smanjenja rezervisanja usljed isplata, te je preporuka ocijenjena kao djelimično realizovana;

- u obrazloženju koji se odnosi na uspostavu potpunog nadzora nad štampom, predajom i prodajom karata, Društvo je navelo da je postupak štampanja karata određen procedurama po kojima se postupa, da nakon što štamparija Društva odštampa karte zapisnički ih preuzima Komisija koja kontrolira te karte i izvrši brojanje, nakon čega se zapisnički predaju Službi prodaje koja vrši zaduženja i dalju prodaju na prodajnim mjestima.

S obzirom na to da smo uvidom u zapisnike Komisije za primopredaju magnetnih traka o brojanju i primopredaji nekodiranih magnetnih karata iz decembra 2019, 2020, 2021, 2022. i 2023. godine utvrdili da niti jedan zapisnik nije potpisao predsjednik Komisije, već samo pojedini članovi Komisije, konstatujemo da nije uspostavljen potpun nadzor nad štampom, predajom i prodajom karata, te je preporuka ocijenjena kao nerealizovana;

- u vezi sačinjavanja trogodišnjeg plana poslovanja u skladu sa odredbama člana 23. i 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH na način da sadrži sve propisane elemente i da čini osnov poslovnih aktivnosti za period na koji se odnosi, Društvo je navelo da je prijedlog Plana poslovanja za period 2022-2024. godina sačinjen i dostavljen Upravi Društva 8. 8. 2024. godine, a Uprava je utvrdila prijedlog i dostavila Nadzornom odboru na dalje postupanje.

S obzirom na to da Društvo nije sačinilo trogodišnji plan poslovanja, nije bilo moguće revidirati usklađenost sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, te s obzirom na to da plan nije donesen preporuka je ocijenjena kao nerealizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na usvajanje računovodstvenih politika za potraživanja prema općeprihvaćenim načelima i dosljedno postupanje po njima, Društvo je navelo da nije izvršilo usklađivanje Pravilnika o računovodstvenim politikama zbog nedostatka radnika ekonomske struke.

S obzirom na to da Društvo nije usvojilo računovodstvene politike za potraživanja prema općeprihvaćenim načelima, preporuka je ocijenjena kao nerealizovana;

- u vezi usaglašavanja kapitala iskazanog u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru, Društvo je navelo da je, nakon donošenja odluke o proglašenju općeg dobra i prirodnog bogatstva, Kanton Sarajevo dao prijedlog da se sudskim putem imovina upiše kao imovina Kantona Sarajevo, a Općinski sud u Sarajevu je Rješenjem od 22. 2. 2022. godine odbio prijedlog za proglašenje prirodnog bogatstva i dobra u općoj upotrebi dijelova Društva te uknjižbu prava u korist Kantona Sarajevo.

S obzirom na to da Društvo nije usaglasilo kapital iskazan u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru, preporuka je ocijenjena kao nerealizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na izmirivanje obaveza za PDV u propisanim rokovima u skladu sa članom 39. Zakona o porezu na dodatnu vrijednost, Društvo je navelo da se obaveze odnose na dug koji je nastao do 2020. godine, te da od 2021. godine Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo planira mjesečno sredstva za PDV koja se uplaćuju na račun Društva, a Uprava za indirektno oporezivanje vrši zapljenu tih sredstava.

Konstatovali smo da postoje neizmirene obaveze za PDV koje se odnose na period do 2020. godine, a da se kroz postupak prinudne naplate samo izmiruju obaveze za obračunate kamate i troškovi prinudne naplate, odnosno da Društvo ne izmiruje obaveze za PDV u propisanim rokovima u skladu sa Zakonom o porezu na dodatnu vrijednost, te je preporuka ocijenjena kao nerealizovana;

- u vezi usaglašavanja svih podataka koji se odnose na tužbe po osnovu radnih odnosa koje se vode protiv Društva, navedeno je da ne postoji mogućnost da se tačno usaglase iznosi za tužbe budući da se ne može predvidjeti visina tužbenog zahtjeva i iznos koji će sud dosuditi, kao i visina kamata, jer se ne zna kada će presuda biti konačna i izvršna. Navedeno je i da se na osnovu dostupnih podataka procjena rezervisanja vrši po tužbama i kamatama.

Uvidom u dokumentaciju konstatovane su značajne razlike između procijenjenih i

evidentiranih iznosa, te da podaci koji se odnose na tužbe po osnovu radnih odnosa nisu usaglašeni i preporuka je ocijenjena kao nerealizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na vršenje godišnjeg popisa u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Društvo je navelo da se materijalna imovina u pripremi odnosi na projekt SATRA, kao i da su za okončanje ulaganja u tramvaje potrebna znatna finansijska sredstva koja Društvo zbog trenutne situacije ne može obezbijediti.

S obzirom na to da Elaboratom o popisu Društva nisu obuhvaćene pojedine pozicije kao što su materijalna imovina u pripremi i ulaganja u investicijske nekretnine, konstatujemo da popis nije u potpunosti izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i preporuka je ocijenjena kao nerealizovana;

- u obrazloženju koje se odnosi na primjenu Zakona o javnim nabavkama, Društvo je navelo u obrazloženju koje se odnosi na primjenu Zakona o javnim nabavkama Društvo je navelo da postupke provodi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, podzakonskim aktima i propisanim procedurama. Dalje navodi da za provođenje konkurentskih postupaka i zaključivanje ugovora sa istim dobavljačem ne smatra da je u suprotnosti sa zakonskom regulativom, te da je konkurentski zahtjev transparentan jer se javno objavljuje tenderska dokumentacija koja je dostupna svim zainteresiranim ponuđačima.

Međutim, uvidom u preglede provedenih javnih nabavki za posmatrani period utvrdili smo da je Društvo za nabavku rezervnih dijelova za vozila, autobuse, minibusu i tramvaje, pored provedenih otvorenih postupaka, nabavku rezervnih dijelova vršilo i provođenjem konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda, što ukazuje na dijeljenje predmeta nabavke. Članom 87. Zakona o javnim nabavkama utvrđeno je da ugovorni organ provodi postupak konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda u slučaju da je procijenjena vrijednost nabavke robe ili usluge manja od 50.000 KM, odnosno kada je za nabavku radova procijenjena vrijednost manja od 80.000 KM, pri čemu ni ukupna procijenjena vrijednost istovrsnih nabavki na godišnjem nivou nije jednaka ili veća od 50.000 KM za robu ili usluge, odnosno 80.000 KM za radove. Članom 15. stav 7. Zakona utvrđeno je da ugovornom organu nije dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja primjene odgovarajućeg postupka definisanog ovim zakonom. S obzirom na to da je Društvo za nabavku rezervnih dijelova pored otvorenog postupka koristilo i konkurentski zahtjev za dostavu ponuda, nismo se uvjerali da Društvo nije dijelilo postupak nabavke za rezervne dijelove za vozila. Također, Društvo je ugovorilo saradnju sa Udruženjem „Kupujmo i koristimo domaće“, ali nije provelo postupak za usluge reklame i sponzorstva u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Dostavljena su obrazloženja o aktivnostima koje se planiraju poduzeti u cilju realizacije datih preporuka, koja se odnose na: poduzimanje mjera na sanaciji postojećeg stanja u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju; dostavljanje trogodišnjeg plana poslovanja Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i procjenom sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu i sačini bilješke uz finansijske izvještaje u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih MRS-a i MSFI-ja.

Praćenje postupanja po preporukama obavio je revizorski tim u sastavu: Edin Branković – vođa tima, i Adisa Šahović – članica tima.

Vođa tima

Edin Branković, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju preduzeća u
većinskom državnom vlasništvu**

Belma Mušinović, s. r.

6. PRILOG

Upitnik o postupanju po preporukama

 Subjekt revizije:
 Revidirana godina:

 KJKP "GRADSKI SAOBRAĆAJ" D.O.O. SARAJEVO
 2018.

Upitnik o postupanju po preporukama iz Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2018. godinu

Red. br.	Preporuka data u izvještaju o finansijskoj reviziji	Da li je preporuka provedena?				Za odgovore „da“ i „djelimično“ potrebno je dati obrazloženje i priložiti dodatnu dokumentaciju, a za odgovor „ne“ i „neprovođiva“ potrebno je dati obrazloženje
		Da	Djelimično	Ne	Neprovođiva	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Interne akte usaglasiti s važećim zakonskim propisima i donijeti ostale akte i procedure koje će osigurati nadzor svih procesa poslovanja Društva.		x			U skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji KS (Sl.novine KS 19/21) izvršne su izmjene i dopune Pravilnika o radu KJKP "GRAS" 04/121 od 31.08.2021. god.
2.	Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i uskladiti je sa realnim potrebama.		x			Program konsolidacije poslovanja KJKP "GRAS" d.o.o. Sarajevo u periodu 2022.-2024.g. - urgentne mjere, tač.9, odobren Odlukom Skupštine preduzeća broj: 01/2 od 13.04.2022. g. , Odluka Vlade KS o davanju saglasnosti na Program broj 02-04-18678-3/22 objavljena u Službenim novinam KS broj 19/22 od 12.05.2022. g.
3.	Sistem internih kontrola uspostaviti u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.			x		Samoprocjena funkcionisanja sistema FUK vrši se godišnje / Izvještaji GI FUK se dostavljaju Ministarstvu saobraćaja Kantona Sarajevo. Odlukom 04/63 od 4.03.2024. godine formirana je Radna grupa za uspostavu sistema finansijskog upravljanja i kontrole. Prilog GI FUK za 2023.g., Odluka br. 04/63
4.	Odbor za reviziju treba da u okviru svojih nadležnosti razmatra izvještaje Odjela za internu reviziju.	x				Nakon prinudne uprave, Odbor za reviziju je nastavio sa redovnim radom, te su redovno razmatrani i usvajani izvještaji Odjela interne revizije
5.	Uprava Društva treba da postupa po preporukama Odjela za internu reviziju.		x			Zaključci Uprave preduzeća: broj 04/521, 04/435,04/434, 04/437, 04/438, 04/63.

Upitnik o postupanju po preporukama

6.	Uspostaviti potpun nadzor nad štampom, predajom i prodajom karata, a u cilju fer i tačnog iskazivanja prihoda od prodaje karata, kao i sprečavanja eventualnih zloupotreba.		x		Odluke : broj 05/854, broj 04/39, broj 04/78, i 03/03
7.	Preispitati način iznajmljivanja reklamnog prostora u cilju postizanja najboljih finansijskih efekata za Društvo.	x			Sporazumi sa ministarstvom saobraćaja KS: broj 5126 i 5127 od 17.05.2023. godine
8.	Donijeti interni akt koji će definisati normativ potrošnje goriva za sva vozila Društva i dosljedno ga primjenjivati.		x		Pravilnik o potrošnji goriva u KJKP "Gradski saobraćaj" broj 04/44 os 18.02.2019. godine
9.	Propisati obavezu sačinjavanja pisanih izvještaja o utrošenim količinama goriva, odstupanjima potrošnje u odnosu na propisane normative, uzrocima odstupanja, kao i sankcije za slučajeve neopravdanog utroška goriva.			x	obaveza sačinjavanja izvještaja propisana Pravilnikom br. 04/44
10.	Donijeti normativ potrošnje plina za vozila Društva i dosljedno ga primjenjivati.			x	U toku je formiranje radne grupe za izradu normativa potrošnje plina.
11.	Uskladiti Pravilnik o radu sa odredbama Zakona o radu i Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo.	x			Izmjene i dopune pravilnika o radu broj 04/81 od 11.02.2020. godine- Prilog tačka 11
12.	Preispitati opravdanost isplate toplog obroka iznad maksimalno dozvoljenog neoporezivog iznosa, stimulacija na plaće i ostalih primanja, kao i ostalih troškova u vezi s uposlenima, u cilju racionalizacije troškova Društva		x		isplata troškova zaposlenih odobrava se isključivo prema važećim zakonskim i podzakonskim aktima. Elementi za obračun plate radnika „GRAS“-a, naknade za topli obrok i vrijednost mjesečne satnice utvrđuju se Odlukama koje donosi Uprava Preduzeća a na osnovu važećih akata i to : Pravilnik o radu KJKP „GRAS“ d.o.o Sarajevo broj : 04/592od 17.12.2015.g. Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede KS(Sl.Novine KS broj 41/16) i Sporazuma o raspoređivanju sredstava za bruto plaće i naknade radnika uposlenih u Kantonalnim javnim komunalnim preduzećima broj : 02-34-29721-1/16 od 10.10.2016.g., Kolektivnog ugovora o izmjeni kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede KS(Sl. novine broj : 43/17), Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede za teritoriju KS(Sl. Novine KS broj 4/22) i Sporazuma koji reguliše prava i obaveze u primjeni Kolektivnog ugovora pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede KS (zaključen između SRKP u FBiH Sindikalna podružnica "GRAS" Sarajevo i KJKP GRAS d.o.o Sarajevo) broj : 1485 od 09.02.2022.g. , Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i radnika u oblasti komunalne privrede za teritoriju KS (Sl. Novine KS broj 12/23) i Sporazuma o primjeni Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede za teritoriju KS broj : 4019 od 13.04.2023.g. , aneks sporazma broj 1291 od 07.02.2024. godine Regres i jubilarne nagrade se ne isplaćuju. (u prilogu navedeni akti).

Upitnik o postupanju po preporukama

13.	Za poslove utvrđene Pravilnikom o radu sa sistematiziranim radnim mjestima, ugovore zaključivati u skladu sa Zakonom o radu.		x				<p>Preporuka je djelimično provedena iz razloga što se radnici preduzeća više ne angažuju po osnovu ugovora o djelu. U preduzeću ima manji broj ugovora o djelu, zaključenih nakon dobijene saglasnosti resornog ministarstva, a gdje su lica angažovana na radna mjesta koja nisu sistematizovana - Prilog saglasnost resornog ministarstva. Nakon nekoliko objavljenih javnih konkursa za sistematizovano radno mjesto šefa knjigovodstva-certificirani računovođa, na koje si nije prijavio ni jedan kandidat, bili smo prinuđeni da putem postupka po ZIN angažujemo računovodstvenu agenciju za izradu završnog računa.</p>
14.	Preispitati opravdanost izdataka za reklamu i sponzorstvo, imajući u vidu negativno poslovanje Društva.		x				<p>U nastojanju da se "popravi" narušeni imidž preduzeća kod korisnika, ugovorena je saradnja sa Udruženjem "Kupujmo i koristimo domaće". Na vozila KJKP GRAS se postavlja brend "Kupujmo i koristimo domaće", a "Udruženje" omogućuje "GRAS"-u, učešće u projektu kampanja "KKD-kvalitetno proizvedeno u BiH. Uz trošak reklamiranja ostvaruje se i prihod od pružanja usluge zakupa reklamnog prostora na vozilima GRAS-a i poboljšava vanjski izgled vozila. (prilog : faktura od "Udruženja" broj 043/23/K od 09.05.2023.g. i faktura od "GRAS"-a broj 5184/23 od 12.05.2023.g.)</p>

Upitnik o postupanju po preporukama

15.	<i>Trogodišnji plan poslovanja sačinjavati u skladu s odredbama člana 23. i 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, na način da sadrži sve propisane elemente i da čini osnovu poslovnih djelatnosti Društva za period na koji se donosi.</i>				x		<i>Preduzeće je u postupku restrukturiranja a poslovanje se odvija pod nadzorom MSKS koje razmatra mogućnosti osnivanja novog preduzeća za tramvajski i trolejbuski saobraćaj i pokretanje predstečajnog postupka KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo (MSKS je angažovao stručni tim za izradu Projekta). Preduzeće je sačinilo Program konsolidacije poslovanja KJKP GRAS u periodu 2022.-2024.godina u kojem konstatuje da u nastavku procesa restrukturiranja Preduzeća nije isključena mogućnost većih strukturnih i statusnih promjena Preduzeća o čemu je odlučujući stav Osnivača. Aktivnosti na izradi Plana poslovanja za period 2024.-2026.godina su u toku. Po donošenju Plana poslovanja za period 2024.-2026. isti će biti dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH . Prilog : Program konsolidacije poslovanja 2022-2024; Zaključak br. 04/47 od 12.02.2024.</i>
16.	<i>Trogodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu s odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.</i>				x		<i>Preduzeće je u postupku restrukturiranja a poslovanje se odvija pod nadzorom MSKS koje razmatra mogućnosti osnivanja novog preduzeća za tramvajski i trolejbuski saobraćaj i pokretanje predstečajnog postupka KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo (MSKS je angažovao stručni tim za izradu Projekta). Preduzeće je sačinilo Program konsolidacije poslovanja KJKP GRAS u periodu 2022.-2024.godina u kojem konstatuje da u nastavku procesa restrukturiranja Preduzeća nije isključena mogućnost većih strukturnih i statusnih promjena Preduzeća o čemu je odlučujući stav Osnivača. Aktivnosti na izradi Plana poslovanja za period 2024.-2026.godina su u toku. Po donošenju Plana poslovanja za period 2024.-2026. isti će biti dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH . Prilog : Program konsolidacije poslovanja 2022-2024; Zaključak br. 04/47 od 12.02.2024.</i>

Upitnik o postupanju po preporukama

17.	Za sredstva koja se duži period iskazuju na sredstvima u pripremi izvršiti test na umanjenje vrijednosti, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i na osnovu toga poduzeti aktivnosti na rješavanju njihovog daljeg statusa.				x	Najznačajnija sredstva u pripremi odnose se na rekonstrukciju i montažu tramvaja po projektu SATRA . Sačinjen je Elaborat za dokompletiranje 5 tramvaja tipa SATRA . Preostali tramvaji još uvijek nisu ušli u fazu rekonstrukcije i montaže zbog nedostatka finansijskih sredstava. Nastavak Projekta modernizacije tramvaja obuhvaćen je Programom konsolidacije poslovanja u periodu 2022-2024 , kratkoročne mjere .
18.	Na datum bilansa izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.				x	za angažovanje profesionalnih procjenitelja neophodna su novčana sredstva koje preduzeće trenutno nije u mogućnosti izdvojiti
19.	Intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina.	x				Prilozi Rješenja ; Presuda i akt broj 18795 od 07.12.2018. god.
20.	Zbog realnog iskazivanja zaliha utvrditi neto nadoknadivu vrijednost zaliha materijala i rezervnih dijelova i izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.				x	Zalihe nismo vrednovali prema zahtjevima MRS 2 jer se radi o sredstvima koja su nabavljena prije dužeg niza godina i to najvećim dijelom iz inostranstva te je vrlo teško izvršiti procjenu. Obzirom na starost voznog parka značajan dio navedenih zaliha se možda i ne može naći na tržištu, a za nas ima ogromnu vrijednost jer zbog nedostatka i najmanjeg dijela vozilo ne može izaći u saobraćaj. Zalihe se koriste za održavanje cjelokupnog voznog parka. U sklopu zaliha su sadržani i materijal i dijelovi za nastavak modernizacije tramvaja koja se planira u narednom periodu.

Upitnik o postupanju po preporukama

21.	Utvrđiti tačno stanje novčanih sredstava i uskladiti knjigovodstvene i pomoćne evidencije sa podacima o novčanim sredstvima banaka kod kojih se vode računi Društva.	x				Stanje svih računa „GRAS“-a se na dan 31.12.svake godine usaglašava sa IOS-ima svih banaka. Još uvijek su na snazi Rješenja o ograničenju prava raspolaganja novčanim sredstvima na transakcijskom računu (broj 13-9-01-15-21-1612-12/14 SŠH/MŽ i broj 13-9-01-15-21-593-40/10 SŠH/MŽ) kod Intesa Sanpaolo banke, a svi ostali računi GRAS-a su blokirani. Rješenja su od strane FBiH dostavljena 29.06.2016.g. Sredstva koja se nalaze na prelaznom računu ISP banke su sredstava čija se zapljena vrši putem glavnog računa „GRAS“-a kod ISP Banke, odnose se na zapljenu po pravosnažnim sudskim izvršenjima za radne sporove. GRAS je od strane banke usmeno informisan da se radi o smetnjama pri izvršenju i da je o istom informisan nadležni sud. Sredstva zaplijenjena po Sudskim rješenjima na dan 31.12.2023.g. iznose 4.946.554,61 KM – stanje usaglašeno sa ISP bankom. (prilog : Rješenje PU FBiH, IOS ISP banke) - Prilog tačka 21
22.	Usvojiti računovodstvene politike za potraživanja, prema općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, i dosljedno postupati u skladu s njima.			x		Iako računovodstvene politike nisu unaprijeđene, dopunjene niti objavljene postupalo se u skladu sa računovodstvenim načelima i preporukama savjetodavnih kuća (seminari, literatura savjetodavnih kuća).
23.	Potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispraviti na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose, a radi fer i tačnog iskazivanja potraživanja i finansijskog rezultata.			x		Potraživanja starija od godinu dana preknjižavaju se sa redovnih na sumnjiva i sporna potraživanja i daju se Pravnoj službi na utuženje a njihovo konačno iskniženje se vrši na osnovu izvještaja Pravne službe o naplativosti potraživanja.
24.	Uspostaviti evidencije o ročnosti svih potraživanja.		x			Pregled potraživanja po ročnosti programski riješen u dijelu unosa podataka u finansijskoj operativi. Aktivnosti na povezivanju podataka sa knjigovodstvom su još uvijek u toku. (Prilog : Izvještaj br. KIF 2-6 i KIF 2-71).

Upitnik o postupanju po preporukama

25.	Izvršiti usaglašavanje kapitala iskazanog u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru.				x	<p>Osnivač KJKP „GRAS“ d.o.o Sarajevo, Kanton Sarajevo je donošenjem osnivačkog akta – Odluke o usklađivanju statusa KJKP „ Gradski saobraćaj „ Sarajevo sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH u Odjeljku IV - SREDSTVA ZA RAD I IMOVINA u članu 11. utvrdio da : „Osnovni kapital Preduzeća čini novac, iskazan u novčanom iznosu od 10.000,00 KM, odnosno 100% udjela Osnivača “. U istoj Odluci u Odjeljku XV - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE u članu 44 Osnivač se obavezao da će “ Skupština Kantona Sarajevo u roku od 6 (šest) mjeseci od dana stupanja na snagu ove odluke odrediti koja prirodna bogatstva i dobra od općeg interesa i sredstva kojima posluje javno preduzeće su u državnom vlasništvu, odnosno vlasništvo Kantona Sarajevo.</p> <p>x Vrijednost i vlasnička struktura kapitala u KJKP "Gras" Sarajevo sa stanjem 31.12.2005. godine, utvrdit će se u roku od 12 (dvanaest) mjeseci od dana stupanja na snagu ove odluke.”</p> <p>Dakle, usaglašavanje kapitala iskazanog u finansijskim izvještajima sa kapitalom iskazanim u sudskom registru isključivo zavisi od Osnivača – Kanton Sarajevo. Osnivač je imovinu preduzeća, koje ima status kantonalnog javnog komunalno preduzeća i obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa, Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo broj 01-04-25517/21 od 17.06.2021. godine proglasio kao prirodno bogatstvo i dobro u općoj upotrebi i dao je na upravljanje preduzeću „GRAS“. (Prilog : Odluke osnivača, RJEŠENJE OPĆINSKOG SUDA U SARAJEVU).</p>
26.	Potrebno je da Skupština, Nadzorni odbor i Uprava poduzmu potrebne mjere radi sanacije postojećeg stanja Društva u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju, a radi nastavka daljeg poslovanja.	x				<p>Program konsolidacije poslovanja KJKP "GRAS" d.o.o. Sarajevo u periodu 2022.-2024.g., Odluka Skupštine preduzeća broj: 01/2 od 13.04.2022. g. , Odluka Vlade KS o davanju saglasnosti na Program broj 02-04-18678-3/22 objavljena u Službenim novinam KS broj 19/22 od 12.05.2022. g.</p>

Upitnik o postupanju po preporukama

27.	<p>Poduzeti aktivnosti na izmirenju obaveza za doprinose na isplaćene plaće iz ranijeg perioda, kako je definisano Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, te Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kako se pored redovnih obaveza ne bi plaćale i dodatno utvrđene obaveze za zatezne kamate.</p>	x				<p>zmirenje obaveza doprinosa za PIO za period 2009 – 2016 djelimično i sukcesivno se rješava penzionisanjem putem Programa zbrinjavanja viška uposlenika. Rješenje izmirenja nagomilanog duga za direktne poreze iz ranijeg perioda je zaključivanje Sporazuma sa PU FBiH. Podnesena je Molba za zaključivanje Sporazuma za plaćanje dužnih javnih prihoda u 120 rata koja je od strane PU FBiH odbijena kao neosnovana. Razlog odbijanja se navodi da porezni obveznik –“GRAS” nije identifikovao ukupan iznos dugovanja po rješenjima za koja Kantonalni porezni ured Sarajevo vodi postupak prinudne naplate. Pokrenute su aktivnosti u smislu usaglašavanja knjigovodstvenih evidencija PU FBiH i GRAS-a kako bi se u najkraćem roku zaljučio Sporazum, reprogramiranjem obaveza na 10 godina. Obavezu servisiranja reprograma bi morala preuzeti Vlada KS planiranjem dodatnih sredstava u budžetima za naredne godine. (Prilog : analitička kartica - konto 452100, Molba za zaključivanje sporazuma br.244 od 07.01.2022.g., molba za produženje roka za kompletiranje dokumentacije br. 989 od 28.01.2022.g. i br. 9785 od 11.10.2022.g. Rješenje o odbijanju molbe br. 13/10-12-27-1782/22 M.S. od 21.12.2022.g. i Žalba na donošenje Rješenja br. 60 od 04.01.2023.g.)</p>
28.	<p>Doprinosi na plaće zaposlenima plaćati u skladu članom 11. Zakona o doprinosima i članom 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.</p>	x				<p>Od januara 2017.g. do danas uposlenicima "GRAS"-a se plate isplaćuju u bruto iznosu, čime je zaustavljen rast glavnog duga. Sredstva za izmirenje direktnih poreza obezbjeđuje ministarstvo saobraćaja KS.</p>
29.	<p>Posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih nesreća i opću vodnu naknadu plaćati u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i članom 169. Zakona o vodama.</p>	x				<p>Od januara 2017.g. do danas uposlenicima "GRAS"-a se plate isplaćuju u bruto iznosu, čime se izmiruju sve porezne obaveze.</p>

Upitnik o postupanju po preporukama

30.	Obaveze PDV-a izmirivati u propisanim rokovima, u skladu sa članom 39. Zakona o porezu na dodatu vrijednost.		x			<p>KJKP «GRAS» d.o.o. Sarajevo nastavlja sa redovnim mjesečnim plaćanjem obaveze po osnovu PDV-a koje je započelo od marta 2019.g. Izvršenim plaćanjem prema Upravi za indirektno oporezivanje saniraju se obaveze po osnovu obračunatih kamata i troškova prinudne naplate, a glavnica se i dalje povećava te se ne zaustavlja rast kamata i ukupnog duga.</p> <p>Donošenjem Rješenja UIO BiH otpočelo bi izmirenje duga po osnovu PDV-a, stekao bi se uslov za obustavljanje obračuna troškova prinudne naplate (5 % na iznos mjesečne prijave), zaustavio bi se rast zateznih kamata.</p> <p>Međutim UIO BiH je Zahtjev za plaćanje duga na rate, koji je „GRAS“ ranije podnio, odbacio kao nepotpun jer Vlada KS nije dala potrebnu saglasnost za davanje određene imovine pod hipoteku odnosno založno pravo traženo u svrhu obezbjeđenja plaćanje duga za PDV u ratama.</p> <p>Planirano je pokretanje aktivnosti na ponovnom dostavljanju zahtjeva za reprogramiranje duga na period od pet godina.</p> <p>Stalnim isticanjem alarmantnog pitanja izmirenja obaveza po osnovu indirektnih poreza u cjelosti, pokušava se uticati na pokretanje aktivnosti na iznalaženju konačnog rješenja problema i isto se očekuje u najskorije vrijeme.</p> <p>Ukoliko bi došlo do reprogramiranja duga prema UIO BiH, obavezu servisiranja bi morala preuzeti Vlada KS planiranjem dodatnih sredstava u budžetima za naredne godine. Prilog : Zahtjev za plaćanje duga na rate br. 13522 od 12.10.2020.,g., Dopuna zahtjeva br.20.10.2020.g. i br. 17248 od 25.12.2020.g. , Rješenje o odbacivanju zahtjeva br.02/5-16-Up/I-PLR-82/20 od 17.02.2021.g.).</p>
31.	Poduzeti aktivnosti na izmirivanju obaveza Društva, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.		x			<p>Izmirivanje obaveza vrši se u skladu sa članom 18. Zakona o finansijskom poslovanju, a u skladu sa Rješenjem o ograničenju prava raspolaganja novčanim sredstvima na transakcijskom računu pod kontrolom PU FBiH. Prilog dat kao prilog uz tačku 21</p>

Upitnik o postupanju po preporukama

32.	Redovni godišnji popis vršiti u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.		x				<p>Popis je izvršen u skladu sa Pravilnikom o inventarisanju (popis) broj 01/1264 od 09.11.2006. godine.</p> <p>- Svrnjenje prodatih i neprotatih karata vrši se redovno prilikom popisa, a vršeno je i prilikom promjene cijene u junu mjesecu 2023. godine.-Prilog Zapisnik Komisije za popis vanbilansne evidencije i škontracije karata.</p> <p>- Lož ulje se ne nabavlja najmanje deset godina i nije se koristilo.</p> <p>- na sredstvima na kojima nema pločica sa inventurnim brojevima, isti se markerom napisu na sredstvo. -IOSI poslati u februaru mjesecu.</p>
33.	Izvršiti procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu i na osnovu izvršene procjene sačiniti Bilješke uz finansijske izvještaje u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.				x		
34.	Javne nabavke vršiti primjenom pravilnog postupka nabavke, a postupke provoditi transparentno, na način da se osigura konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom, u skladu sa članovima 3, 15. i 68. Zakona o javnim nabavkama.	x					<p>Na osnovu Plana nabavke roba,usluga i radova KJKP „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo provođenje postupaka javne nabavke se vrši u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 39/14 i 59/22). Postupci javnih nabavki se provode transparentno, vodeći računa da se osigura konkurencija s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi sa predmetom nabavke i njegovom svrhom.</p>
35.	Rezervisanja po sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.	x					<p>Prema procjeni i izvjesnosti presuda prijedlog daje pravna služba i prema tome se vrše rezervisanja. (Prilog : Odluke o rezervisanju po sudskim sporovima br. 04/112 od 27.02.2020.g. i br.04/62 od 28.02.2024.g.).</p>

Upitnik o postupanju po preporukama

Nadamo se da će Ured razmotriti realizaciju preporuka u kontekstu okolnosti u kojima se odvija poslovanje KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo. Preduzeće je u procesu restrukturiranja. Nadzorni odbor je Odlukom br. 02/14 od 23.07.2018.godine prihvatio Prijedlog makroorganizacione šeme KJKP „GRAS“ d.o.o. Sarajevo sa tri izvršna direktora (ranije 5 izvršnih direktora) a Uprava je zadužena da sačini sistematizaciju radnih mjesta. Period nakon pomenute Odluke karakterišu česte promjene saziva Uprave preduzeća i organa nadzora (uz prisutne i prekide rada Nadzornog odbora i Odbora za reviziju, Direktora Odjela IR). Uprava preduzeća nije kompletirana, čine je 2 člana i to v.d. generalnog direktora i v.d. izvršnog direktora za tramvajski i trolejbuski saobraćaj uz produžavanje mandata. Aktivnosti na izradi sistematizacije radnih mjesta nisu okočane. Značajan broj zaposlenih penzionisan je kroz Programe restrukturiranja i zbrinjavanja viška uposlenika kojim su obuhvaćeni radnici koji stiču uslov po osnovu godina radnog staža . Radnici koji se penzionišu po godinama starosti, nisu obuhvaćeni Programom. Prijem zaposlenih se vrši samo za deficitarno osoblje (uglavnom vozači, radnici pogona održavanja i sl.) uz prethodnu saglasnost resornog ministarstva. Broj zaposlenih se kontinuirano smanjuje te se vrši preraspodjela poslova na postojeće izvršioce. Preduzeće već nekoliko godina nema u radnom odnosu certificiranog računovođu, te se za potrebe izrade „završnog računa“ angažuje CR po proceduri ZJN. Takođe, nepopunjeno je radno mjesto rukovodioca FRS, šefa knjigovodstva, rukovodioca Službe za pravne, kadrovske i opšte poslove i dr. Određeni broj stručnog kadra je dodatno angažovan na pripremi i dostavi podataka za potrebe stručnih timova koje je angažovalo MSKS i dr . Epidemiološka situacija koju je uzrokovao COVID dodatno je usložnila uslove poslovanja Preduzeća. Krajem 2020.godine sa Vladom KS je zaključen Sporazum o rješavanju problema u poslovanju Preduzeća KJKP GRAS d.o.o. (Akt.br. 04-11-36498/20 u daljem tekstu Sporazum), dokument od strateškog značaja a kojim je tretiran period 2020-2030.godina. Rad Uprave i rukovodstva je baziran na rješavanju složene tekuće problematike i stvaranja uslova za obavljanje osnovne djelatnosti. Izuzetno težak finansijski položaj (dugovanja PU FBiH za direktne poreze za period 2009.-2016.godine, dugovanja UIO BiH, dospjeće pravosnažnih rješenja po tužbama radnika zbog neprimjenjivanja Kolektivnog ugovora, neplaćanja doprinosa i dr.) nepovoljno utiče na sve segmente poslovanja Preduzeća – blokade TRN-a, poremećaje u snabijevanju energentima, rezervnim dijelovima i dr. , nedovoljan broj ispravnih voznih jedinica, nedovoljni prihodi i dr. Osnivač , u nastojanju rješavanja problematike javnog prevoza u Kantonu, i daljeg postupka restrukturiranja GRAS-a razmatra moguće opcije koje mogu dovesti do značajnijih strukturnih i statusnih promjena Preduzeća .

Molimo Vas da na upitnik tačno odgovorite, jer odgovarate za tačnost navedenih podataka.

Pojašnjenja:

Djelimično-ukoliko realizacija preporuke nije okončana, ali je izvršena u najvećem dijelu.

Neprovodivo-ukoliko preporuku nije moguće provesti (npr. iz razloga što nije bilo aktivnosti, odnosno transakcija po osnovu koje je data preporuka/došlo je do promjene u regulativi).

Mjesto, Sarajevo 20.03.2024. godine

Odgovorno lice

Senad Mujagić v.d. Generalni direktor